HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS
Porkkalankatu 13, PL 650
00181 Helsinki

LAUSUNTO

Lakivaliokunnalle 1.4.2016

Viite HE 26/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä

Lakivaliokunnan pyynnöstä Helsingin käräjäoikeus lausuu seuraavaa:

Yleistä

Hallituksen esityksen mukaan valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetun lakiehdotuksen tavoitteena on selkeyttää oikeusaputoimisto-organisaatiota, keventää hallintoa hallintotehtäviä keskittämällä ja vapauttaa voimavaroja hallinnollisista tehtävistä asianajo- ja edunvalvontatyöhön. Muutoksella pyritään siihen, että muutostilanteisiin reagointi helpottuisi ja käytännöt palveluiden tarjonnassa yhdenmukaistuisivat.

Keskeisenä ehdotuksena organisaatiorakenteeseen liittyen on esitetty, että oikeusaputoimistot ja edunvalvontatoimistot toimisivat rinnakkain siten, että oikeusapupalveluiden tarjoaminen ja edunvalvontapalveluiden järjestäminen eriytetään rinnakkaisiksi toiminnoiksi eikä edunvalvonta enää olisi oikeusavun alaisuudessa. Tämän seurauksena esteellisyystarkistusten teko helpottuu, kun asiakkuus oikeusavussa ei enää aiheuttaisi esteellisyyttä edunvalvonnassa ja toisinpäin. Uudistuksella on erityisesti edunvalvonnan puolella esteellisyystilanteita vähentävä vaikutus.

Käräjäoikeus pitää esityksen tavoitteita kannatettavina ja puoltaa esitystä eriyttää oikeusapupalvelut ja edunvalvontapalvelut toisistaan. Eriyttäminen vähentää esteellisyystilanteita, korostaa edunvalvonnan samanarvoisuutta suhteessa oikeusapuun ja mahdollistaa kummankin alan toiminnallisen kehittämisen sen omista lähtökohdista käsin.

Ehdotuksista

<u>Oikeusapu- ja edunvalvontapiirit</u>

Esityksessä ehdotetaan, että nykyiset kuusi oikeusapupiiriä muodostetaan virastoiksi ja että palveluja piireissä tuottavat rinnakkain oikeusaputoimistot ja edunvalvontatoimistot. Samalla piirien nimet muutetaan oikeusapu- ja edunvalvontapiireiksi. Poikkeuksena olisi Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimisto.

Käräjäoikeus puoltaa esitystä säilyttää kuusi oikeusapu- ja edunvalvontapiiriä. Etuna on pidettävä sitä, että käytännöt palveluiden tarjonnassa pysyisivät yhdenmukaisina, koska työskentelyn järjestämisestä sovittaisiin piiritasolla. Uudistuksella on myös esteellisyystilanteita vähentävä vaikutus.

Tehtäväkuvat ja kelpoisuusvaatimukset

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtajan sekä oikeusapu- ja edunvalvontapiirin muiden virkojen ja kelpoisuusvaatimusten osalta käräjäoikeudella ei ole huomautettavaa.

Julkisen oikeusavustajan ja yleisen edunvalvojan esteellisyys

Lakiehdotuksessa julkisen oikeusavustajan esteellisyyttä koskeva säännös (11 §) on selkeä. Yleisen edunvalvojan esteellisyyttä koskeva säännös (17 §) on kirjoitettu selkeämpään muotoon, minkä voidaan olettaa jatkossa vähentävän tulkintatilanteita.

Yhteenveto

Käräjäoikeus pitää lausuntopyynnön kohteena olevaa hallituksen esitystä perusteltuna ja kannatettavana. Edellä esitettyjen huomioiden lisäksi käräjäoikeudella ei ole huomautettavaa.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Leena Söderholm.

Laamanni Tuomas Nurmi